

Vergaderjaar 2007–2008

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 174 Herdruk¹

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 juli 2008

Hierbij doe ik u toekomen het verslag van het Energiedeel van de Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie (VTE-Raad), die op 6 juni 2008 te Luxemburg plaatsvond.

Het belangrijkste resultaat was dat de Raad brede overstemming bereikte over de kernelementen van het derde liberaliseringspakket voor de interne energiemarkt. Dit zal de basis vormen voor uitwerking naar de relevante wetteksten, hetgeen de komende maanden zal plaatsvinden. Nederland kon uiteindelijk een akkoord over de kernelementen steunen, nadat deze op aandringen van de grootste voorstanders van volledige ontvlechting (waaronder Nederland) zodanig waren aangepast dat het pakket als geheel een substantiële stap vooruit vormt op weg naar een goed werkende Europese markt voor gas en elektriciteit.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

¹ Dit kamerstuk is abusievelijk eerder gepubliceerd als kamerstuk 21 501-33, nr. 19, dat hiermee komt te vervallen.

VERSLAG VAN DE RAAD VOOR TRANSPORT, TELECOMMUNICATIE EN ENERGIE VOOR HET ONDERDEEL ENERGIE (6 juni 2008)

Agendapunten	Behandeling
Derde pakket liberalisering energiemarkt	Gemeenschappelijke aanpak («informeel» politiek akkoord van de Raad voorafgaand aan 1e lezing EP)
Klimaat- en energiepakket	Voortgangsrapport en beleidsdebat
Internationale energierelaties	Informatie van voorzitterschap en Commissie

Derde pakket liberalisering energiemarkt

Gemeenschappelijke aanpak

De Raad slaagde erin een gemeenschappelijke aanpak («*general approach*») over de kernelementen van het derde liberaliseringspakket voor de interne energiemarkt overeen te komen. Zoals vooraf verwacht, betrof de meest intense discussie de Commissie-voorstellen tot ontvlechting van de Europese energiebedrijven op landelijk niveau. Aan de ene kant bevonden zich de lidstaten die de transmissienetwerken volledig van de productie- en leveringsbedrijven willen scheiden ten einde een daadwerkelijk onafhankelijk netwerkbeheer te garanderen. Aan de andere kant stonden de lidstaten die gedwongen afsplitsing van de netwerken van geïntegreerde energiebedrijven willen voorkomen. Uiteindelijk vonden de voor- en tegenstanders elkaar in een compromis. Kern van het compromis is dat lidstaten naast de door de Commissie voorgestelde opties (volledige ontvlechting en de onafhankelijke systeembeheerder [ISO]) nu ook mogen kiezen voor het model van de Independent Transmission Operator (ITO), waarbij de netwerken onder stringente voorwaarden in eigendom van het verticaal geïntegreerde energiebedrijf kunnen blijven.

Voor Nederland was dit compromis uiteindelijk aanvaardbaar, enerzijds omdat het ervoor zorgt dat het perspectief op volledige ontvlechting behouden blijft, anderzijds omdat het voorlopig toestaan van verticaal geïntegreerde ondernemingen gekoppeld wordt aan een aantal voorwaarden, waaronder:

- 1) Waarborgen voor onafhankelijkheid: de onafhankelijkheid van de netbeheerder op landelijk niveau in het ITO-model is verder aangescherpt ten aanzien van benoemingen van het management van de ITO en het toezichthoudend lichaam, ondanks pogingen van andere lidstaten om dit juist te verzwakken;
- 2) Herzieningsclausule: de Commissie moet uiterlijk twee jaar na implementatie van de wetgeving door de lidstaten evalueren in hoeverre het ITO-model tot een onafhankelijk netbeheer heeft geleid. Indien daaruit blijkt dat ITO niet voldoet aan efficiënte, effectieve ontvlechting, dient de Commissie binnen een jaar met aanpassingsvoorstellen te komen om volledige, effectieve onafhankelijkheid van netwerkbeheerders te garanderen;
- 3) Beschermingsclausule: om het gelijk speelveld te kunnen garanderen, mogen lidstaten die kiezen/hebben gekozen voor volledige ontvlechting binnen de kaders van het Verdrag en Europese regelgeving maatregelen nemen. Deze clausule is op instigatie van een aantal lidstaten, waaronder Nederland opgenomen, met als doel overnames van volledig ontvlochten levering- en productiebedrijven door verticaal geïntegreerde ondernemingen te kunnen blokkeren. Dit voorkomt ook dat het niveau van liberalisering in lidstaten die kiezen voor volledige ontvlechting via dergelijke overnames achteruit gaat. Het vrij verkeer van kapitaal komt niet in het gedrang zolang de lidstaten de mogelijkheid voor een dergelijke beschermingsclausule gezamenlijk afspreken

en verankeren in de definitieve richtlijntekst. De exacte uitwerking daarvan moet nog plaatsvinden.

Deze Energieraad kon nog niet formeel worden afgerond door een politiek akkoord omdat het Europees Parlement (EP) op een later moment nog plenair moest stemmen over de Commissievoorstellen. In juni heeft een ruime meerderheid van het EP voor volledige eigendomsontvlechting op de elektriciteitsmarkt gestemd. Stemming over de gasmarkt volgt in juli. In de komende weken zal de gemeenschappelijke aanpak van de Raad verder worden omgezet naar wetteksten. Na afronding van de eerste lezing door het EP in juli, kan de Raad onder Frans voorzitterschap tot een politiek akkoord komen.

Klimaat- en energiepakket

Voortgangsrapport en beleidsdebat

De Raad sprak kort over de voortgang van het klimaat- en energiepakket. Vanwege de lange behandelingsduur van voorgaand agendapunt riep de voorzitter de lidstaten op hun inbreng tot essentialia te beperken. De meeste lidstaten (waaronder Nederland) gaven aan deze oproep gehoor.

Van de lidstaten die intervenueerden, was het belangrijkste nieuws dat enkele grote lidstaten op korte termijn een alternatief voorstel voor flexibiliteit en handel in hernieuwbare energie en Garanties van Oorsprong naar voren zullen brengen. Deze landen delen de bezwaren van Nederland tegen het Commissievoorstel over dit onderwerp. De Commissie gaf aan voor een dergelijk voorstel open te staan. Het gaat de Commissie erom een werkbaar raamwerk te creëren.

Voorts gaven enkele lidstaten aan de voor hen beoogde nationale doelen voor hernieuwbare energie niet te zullen halen, of bezwaar te hebben tegen de berekeningswijze daarvan. Een lidstaat trok de haalbaarheid van de doelstelling voor biobrandstoffen in twijfel en riep ertoe op om duurzaamheid voorop te stellen.

Het voorzitterschap concludeerde dat het voortgangsrapport de basis zal vormen voor verdere discussie.

Externe energierelaties

Informatie van de Commissie

De Commissie deed verslag van recente ontwikkelingen op extern energiegebied en kondigde een aantal internationale bijeenkomsten aan, zoals de G8 in Japan en de EU-OPEC-dialoog. Daarnaast werd de stand weergegeven inzake de onderhandelingen tussen de EU en derde landen over samenwerkingsovereenkomsten.

Diversen

Informatie van de Commissie/het voorzitterschap

Een lidstaat vroeg aandacht voor de gevolgen van de olieprijsstijging voor consumenten, zoals ook was opgebracht in de Ecofin-Raad en de Raad voor Concurrentievermogen. Uitgezien werd naar de uitkomst van de komende EU-OPEC dialoog. De Commissie reageerde hierop met de inschatting dat de olieprijs nog wel lang hoog zal blijven. Antwoorden op deze ontwikkeling zijn de zojuist bereikte gemeenschappelijke benadering over de interne energiemarkt (meer concurrentie zorgt voor lagere

prijzen), energiebesparing en omschakelen naar hernieuwbare energie. Dit zorgt voor lange termijn stabiliteit en beperking van olieprijsfluctuaties voor burgers en bedrijven. Natuurlijk is daarnaast ook een actief extern beleid wenselijk.

Tot slot kreeg het inkomend Frans voorzitterschap gelegenheid om haar plannen voor komend halfjaar kenbaar te maken. Frankrijk heeft drie prioriteiten:

- Klimaat en Energiepakket: men wil in december een akkoord bereiken;
- Extern beleid: in december Raadsconclusies aannemen over een nog te verschijnen Commissiemededeling;
- Energiebesparing: dit wordt onderwerp van de aankomende informele Raad.

Frankrijk sloot af met een dankbetuiging aan het Sloveense voorzitterschap voor het harde werk en de bereikte resultaten.